

Rapport

Vergunningverlening en handhaving in de BEL- gemeenten

Vergunningverlening en handhaving in de BEL-gemeenten

Eindrapport

versie 1.0
datum maart 2015

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Indeling rapport	4
2.	Algemene gegevens	5
2.1	De afdeling	5
2.2	Kwaliteitsborging	5
2.3	Informatievoorziening en –deling	6
2.4	Mediation	7
3.	Vergunningen	8
4.	Handhavingsbeleid	10
4.1	Inleiding	10
4.1.1	Handhavingsbeleid	10
4.1.2	Naleefstrategie	11
4.1.3	Uitvoeringsprogramma	12
4.2	Evaluatie en vervolg	12
5.	Conclusie	14
Bijlage A	Geïnterviewde personen	15
Bijlage B	Bestudeerde documentatie	16
Bijlage C	INK-doelstellingen 2013 en 2014	18

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van de Rekenkamercommissie van de BEL-gemeenten is PBLQ Zenc najaar 2014 gestart met de zogenaamde 'korte toets' naar het vergunningsverlening- en handhavingsbeleid van de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren. Uit de raden van de verschillende gemeenten waren aan de Rekenkamercommissie enkele vragen gesteld waaruit bleek dat raadsleden behoefte hadden aan meer inzicht in de inrichting en de resultaten van dit beleid. Deze wens is vertaald in de volgende onderzoeksvragen:

1. *Welke vergunningsverlening- en handhavingsdoelen hebben de drie gemeenten geformuleerd?*
2. *Welke instrumenten en middelen zetten de drie gemeenten in om deze doelen te realiseren?*
3. *Hoe registreert de BEL-organisatie de vergunningverlening- en handhavingsinzet en de resultaten van deze inzet?*
4. *Op welke wijze evalueert de gemeente de effectiviteit en de efficiëntie van de vergunningsverlening- en handhavingsinspanningen?*
5. *Hoe verhouden de inspanningen en kosten van de BEL-organisatie op het gebied van vergunningverlening en handhaving zich tot vergelijkbare gemeenten?*
6. *Welke uitspraken kunnen op grond van de beantwoording van de deelvragen 1 tot en met 5 worden gedaan over de effectiviteit en efficiëntie van de gemeentelijke vergunningverlening en handhaving?*

Vergunningsverlening- en handhavingsbeleid is een breed terrein. In de context van een korte toets kan dit niet altijd in de volle breedte en met volledige diepgang worden onderzocht. Waar beperking noodzakelijk bleek, is in dit onderzoek gekozen voor een focus op drie vergunningen, en wel:

- de omgevingsvergunning voor bouwen (in dit rapport verder de bouwvergunning)
- een vergunning voor het kappen van bomen op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening (kapvergunning)
- een vergunning voor het exploiteren van een inrichting op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening (exploitatievergunning).

1.2 Indeling rapport

In hoofdstuk 2 wordt in algemene termen het beleid van de BEL-gemeenten met betrekking tot vergunningverlening- en handhaving beschreven. In hoofdstuk 3 staat het beleid met betrekking tot vergunningverlening centraal, hoofdstuk 4 gaat over het handhavingsbeleid. Hoofdstuk 5 bevat een korte beschouwing naar aanleiding van de verkregen informatie en inzichten. Dit hoofdstuk wordt afgerond met de beantwoording van de onderzoeksvragen, alsmede enkele korte aanbevelingen. De bijlagen bevatten overzichten van de geïnterviewde personen en de geraadpleegde literatuur. Tevens zijn in bijlage de INK-ambities van de afdeling Publiek, Vergunningen en Handhaving voor de jaren 2013 en 2014 opgenomen.

2. Algemene gegevens

2.1 De afdeling

Bij de start van de samenwerking tussen de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren is binnen de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie (de 'BEL-combinatie') de afdeling Publiek, Vergunningverlening en Handhaving ingericht. De samenwerking tussen de BEL-gemeenten had onder meer tot doel om slagvaardiger en efficiënter te kunnen werken. De omvang van de afdeling is mede gebaseerd op de veronderstelling dat er vanwege de gerealiseerde samenwerking schaalvoordelen zouden worden gerealiseerd, terwijl de kwaliteit van het beleid tenminste gelijk zou blijven of zelfs zou toenemen. Een en ander betekende dat de formatie binnen de afdeling bij aanvang van de samenwerking minder groot was dan de oorspronkelijke formatie in de drie gemeenten. In 2009 bedroeg de formatie van de onderdelen Vergunningverlening en Handhaving 25,5 fte. Daaronder vallen zowel de beleidsmedewerkers als de toezichthouders. Vanwege generieke bezuinigingen op de formatie van de BEL-combinatie bedraagt het aantal fte binnen de onderdelen Vergunningen en Handhaving eind 2014 23,0. Daaruit is af te leiden dat de formatie binnen deze onderdelen sinds 2009 met 10% is gekrompen.

2.2 Kwaliteitsborging

Sinds enige tijd wordt er binnen de afdeling Publiek, Vergunningverlening en Handhaving nadrukkelijk gestuurd op kwaliteit. Aan de sturing ligt het INK-model¹ ten grondslag. Binnen elk prestatieveld van dit model zijn ambities geformuleerd en deze ambities zijn ook vertaald in concrete acties om de ambities te realiseren. Gangbaar worden in het INK-model enkele prestatievelden onderscheiden. Deze richten zich onder meer op de interne organisatie, zoals het leiderschap, de strategie, het management van medewerkers, het management van processen en het management van middelen. Tevens worden in het INK-model meer 'extern gerichte' prestatievelden onderscheiden, zoals de ambities die er bestaan met betrekking tot de relatie met samenwerkingspartners en de maatschappij. Bij bestudering van de 'externe' ambities (zie bijlage C) valt op dat deze prestatievelden dusdanig zijn geformuleerd dat zij toch vooral betrekking hebben op het functioneren van de organisatie zelf. De door de afdeling gekozen toepassing van het INK-model is daarmee overwegend gericht op het eigen, interne functioneren.

Deze ambities worden in januari van elk jaar in een gezamenlijke bijeenkomst van de medewerkers van de afdeling geïnventariseerd en geordend.² In afdelingsvergaderingen, werkoverleggen en functioneringsgesprekken komen geregeld de status van die acties aan de orde. Vanaf 2014 zijn de ambities ook vertaald in concrete acties. Bij elke actie is een verantwoordelijk ambtenaar aangewezen. Sinds 2010 hanteert de BEL-combinatie servicenormen, waarmee de organisatie aan de burgers een basiskwaliteitsniveau in de dienstverlening garandeert.³ Deze servicenormen zijn daarmee ook van toepassing

¹ INK staat voor Instituut Nederlandse Kwaliteit. Dit instituut is opgericht om de kwaliteit van beleid en bestuur van bedrijven en (overheids-)organisaties te versterken.

² In bijlage C zijn de voorgenomen INK-ambities voor zowel 2013 als 2014 opgenomen.

³ Hierbij gaat het bijvoorbeeld om normen m.b.t. doorlooptijden, de maximale wachttijd aan de balie (in geval van een afspraak) of de mogelijkheid om een contactpersoon te krijgen bij complexe vragen.

op de aanvraag en verlening van vergunningen. Ten aanzien van een aantal vergunningsoorten zijn concrete maximum nagestreefde doorlooptijden opgenomen als servicenormen. Uit een analyse van de managementrapportages over de eerste helft van 2014 blijkt dat in bijna 7 procent van alle gevallen (10 van 148) deze maximum doorlooptijd voor de omgevingsvergunning is overschreden. Ook na correctie voor het stilleggen van de doorlooptijd als gevolg van het opvragen van aanvullende informatie bij de aanvrager blijken van de 142 reguliere omgevingsvergunningen (van BEL-gemeenten) 9 termijnen de servicenorm overschrijden (6,3%). Uit een nadere analyse op basis van het ambtelijk wederhoor blijkt dat de termijn in deze gevallen is overschreden om diverse redenen (probleemdossier, politiek gevoelig dossier, piek in het aantal aanvragen op dat moment.) Overigens is in relatie tot de wettelijke termijnen slechts in één geval sprake van een overschrijding.

De afdeling zelf hanteert in de relatie met de burgers nog aanvullende kwaliteitsambities. Zo wordt er momenteel naar gestreefd om alle aanvragen van vergunningen digitaal mogelijk te maken. Het digitaliseren van de onderliggende vergunnings- en handavingsprocessen is niet zodanig gerealiseerd dat burgers die contact hebben met de frontoffice van de BEL-gemeenten direct geïnformeerd kunnen worden over hun vergunning. Evenmin kunnen burgers zelf, via internet, de status van hun aanvraag in zien. Deze burgers worden doorverwezen (c.q. doorverbonden) naar de afdeling. Aldaar is het door de ambtenaren wel mogelijk om direct informatie te verstrekken over de status van de aanvraag.

2.3 Informatievoorziening en –deling

De voor de vergunningverlening- en handhaving relevante processen zijn begin 2013 uitgebreid en tot op detailniveau beschreven. Onder meer is het doel van deze beschrijving om de processen in een geautomatiseerd systeem op te nemen, zodat de processen digitaal kunnen worden gevolgd en uitgevoerd. Implementatie van dit systeem vindt momenteel plaats. Het is daarmee nog te vroeg om vast te stellen of dit, zoals één van de doelstellingen van deze digitaliseringsslag is, de efficiëntie in het functioneren van de afdeling zal bevorderen.

De omgevingsvergunning kan volledig digitaal worden aangevraagd. Tegelijkertijd wordt geconstateerd dat veel aanvragen niet volledig zijn, waardoor vertraging optreedt in de behandeling en afhandeling. Om die reden sturen de ambtenaren zo mogelijk aan op vooroverleg bij de aanvraag van een vergunning, zodat voor de aanvrager ook duidelijk is welke documenten noodzakelijk zijn.

Binnen de afdeling worden er diverse managementrapportages (MARAP's) opgesteld en per half jaar gepubliceerd. Het betreft geen uitgebreide rapporten. Er worden geen ontwikkelingen tekstueel beschreven; evenmin worden trends geanalyseerd en conclusies getrokken onderbouwd. In essentie bestaan de MARAPS uit excelsheets waarin de werkvoorraad wordt vermeld. Dat betreft bij vergunningen (omgevings-/bouwvergunningen, kapvergunningen) de startdatum (de datum van aanvraag van een vergunning), de datum van afhandeling en de doorlooptijd. Daardoor is uit de MARAP's wel direct af te leiden of er overschrijdingen van de wettelijk gestelde termijnen bij de aanvraag van vergunningen plaatsvinden of dreigen. Als het gaat om handhaving bevatten de desbetreffende MARAP's het aantal uitgevoerde controles op het niveau van producten. Zo wordt bijvoorbeeld gespecificeerd in welke typen gebouwen controles zijn uitgevoerd. Tevens bestaat er binnen de afdeling een overzicht van de stand van zaken met betrekking tot de verleende exploitatievergunningen en de handhaving daarvan.

De MARAP's die betrekking hebben op de aanvraag van vergunningen worden gevuld vanuit het gedigitaliseerde systeem waarmee de zaken (aanvragen etc.) worden verwerkt en afgehandeld. Als gezegd verschaffen de MARAP's geen kwalitatief inzicht in de ontwikkelingen. Duidelijk is wel dat veel informatie over de werkvoorraad en de voortgang van de afhandeling 'realtime' binnen de afdeling beschikbaar is en dat met behulp van deze MARAP's de voortgang nauwlettend kan worden gevolgd. De beschikbare informatie wordt wel gebruikt voor meer uitgebreide overzichten. Dat betreft vooral de vierjaarlijkse evaluatie van het handhavingsbeleid. Dit evaluatieverslag is onlangs aan de raden van de gemeenten aangeboden. Hier wordt in hoofdstuk 4 nader op ingegaan.

2.4 Mediation

Indien problemen ontstaan bij de aanvraag of afhandeling en de aanvrager neigt tot een bezwaar, of als er daadwerkelijk een bezwaarschrift is ingediend door een aanvrager of een belanghebbende, is het beleid van de afdeling om eerst te bekijken of 'mediation' mogelijk is.

In 2012 zijn in de context van mediation 11 gesprekken gevoerd. Deze hadden alle 11 keer een bevredigende uitkomst. In 2013 zijn in de context van mediation 26 gesprekken gevoerd. Deze hadden 15 keer een bevredigende uitkomst. De reden voor deze ontwikkeling, waarbij sprake is van meer gesprekken, maar een afname in het aantal geslaagde gesprekken, is dat in 2012 er sprake was 'uitproberen'. Het instrument is vooral ingezet in die situaties waar de kans op een succesvolle uitkomst het grootste was. Gezien de resultaten is in 2013 besloten om het instrument vaker in te zetten, maar lag het voor de hand dat daarmee de kans op een succesvolle aanpak zou afnemen. In sommige gevallen, zo leert de ervaring van de betrokken ambtenaren, sturen bezwaarmakers min of meer bewust op een formele afwijzing, omdat ze dan in beroep kunnen gaan. Dit betreft bijvoorbeeld situaties waarbij betrokken burgers een boete is opgelegd. Bij mediation is er een reële kans dat (tenminste een deel van) de boete wordt betaald, terwijl bij een formele procedure er een kans is op volledige kwijtschelding.

3. Vergunningen

Het vergunningsverleningsbeleid van Blaricum, Eemnes en Laren is in verschillende documenten vastgelegd. In de Algemene Plaatselijke Verordening zijn de regelingen met betrekking tot diverse vergunningen, waaronder de kapvergunning en de exploitatievergunning opgenomen. De teksten hiervan zijn op de websites van de gemeenten terug te vinden. In alle drie de gemeenten zijn er in 2014, uiteindelijk door de raad vastgestelde, wijzigingen aangebracht.

Aan het beleid met betrekking tot vergunningen is inherent dat zij alle in behandeling worden genomen. Het aantal aangevraagde bouwvergunningen per gemeente is als volgt:

Gemeente	Tweede halfjaar 2013	Eerste half jaar 2014
Blaricum	52	43
Eemnes	30	28
Laren	70	77
TOTAAL	152	148

Voor de kapvergunningen zijn de aantallen als volgt:

Gemeente	Tweede halfjaar 2013	Eerste half jaar 2014
Blaricum	44	51
Eemnes	13	10
Laren	54	52
TOTAAL	111	113

Het is de ambitie van de gemeentelijke organisatie om alle aanvragen binnen de gestelde wettelijke termijn af te doen. Tot voor kort slaagde de afdeling er in om overschrijdingen van de (wettelijk vastgelegde) termijn waarbinnen de gemeenten tot afhandeling moet overgaan te voorkomen. Onlangs is dat bij één aanvraag alsnog het geval geweest.

Aanvragers kunnen tegen de beslissing bezwaar aantekenen. Onderstaande tabellen geven hier, per gemeente, een overzicht van.

Blaricum 2013									
	Bezwaar	Gegron	Gedeeltelijk gegron	Ongegron	Niet-ontvankelijk	Ingetrokken na.v. mediation	Op andere wijze opgelost	Totaal afgeron	Openstaand
Omgevingsvergunning bouwen e.a.	7			1		5		6	1
Omgevingsvergunning kappen	6			1		1	3	5	1
Totaal	13			2		6	3	11	2

Eemnes 2013									
	Bezwaar	Gegron	Gedeeltelijk gegron	Ongegron	Niet-ontvankelijk	Ingetrokken na.v. mediation	Op andere wijze opgelost	Totaal afgeron	Openstaand
Omgevingsvergunning bouwen e.a.	3				2			2	1
Omgevingsvergunning kappen	0								
Totaal	3				2			2	1

Laren 2013									
	Bezwaar	Gegron	Gedeeltelijk gegron	Ongegron	Niet-ontvankelijk	Ingetrokken na.v. mediation	Op andere wijze opgelost	Totaal afgeron	Openstaand
Omgevingsvergunning bouwen e.a.	14					6		6	8
Omgevingsvergunning kappen	7					2	1	3	4
Totaal	21					8	1	9	12

Het hoge aantal bezwaarschriften in Laren in 2013 kan grotendeels worden verklaard door het feit dat tegen één omgevingsvergunning verschillende bezwaarschriften zijn ingediend.

Van de in totaal 37 ontvangen bezwaarschriften zijn de vakafdeling en het bestuursorgaan in 14 gevallen (= 38%) door middel van de inzet van mediationvaardigheden tot een oplossing gekomen. In 4 andere gevallen is op andere wijze tot een oplossing gekomen, onder andere door het nemen van een nieuw primair besluit, waarbij aan de bezwaren tegemoet is gekomen.

De in de drie gemeenten verstrekte exploitatievergunningen zijn in een gedigitaliseerd systeem opgenomen. Daarbij wordt geregistreerd wanneer de naleving van deze vergunningen voor de laatste keer heeft plaatsgevonden.

4. Handhavingsbeleid

4.1 Inleiding

Het brede handhavingsbeleid is voor alle drie de gemeenten vastgelegd in een drietal documenten, namelijk:

- het handhavingsbeleid
- de naleefstrategie
- het uitvoeringsprogramma.

De vigerende documenten hebben betrekking op de periode 2010 – 2014, en zijn alle vastgesteld door de Colleges van B&W.

4.1.1 Handhavingsbeleid

In deze nota wordt de handhaving van de regels voor de bebouwde en onbebouwde (leef)omgeving beschreven. Dit handhavingsbeleid is gebaseerd op de kwaliteitscriteria voor handhaving uit de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). In de nota worden de keuzes beschreven die de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren hebben gemaakt over de handhaving van regels voor de (leef)omgeving. Als aanleiding om het handhavingsbeleid te concretiseren wordt, naast algemene veranderingen zoals de invoering van de Wabo, genoemd dat "de BEL Combinatie [heeft] aangegeven een duidelijke bestuurlijke keuze in prioriteiten voor toezicht en handhaving te missen. De vraag is of ambities en capaciteit wel op elkaar afgestemd zijn." Daarnaast valt het volgende te lezen:

Doelstelling [van het handhavingsbeleid] daarbij is een éénduidige en voor alle drie gemeenten dezelfde uitvoering van het toezicht op de naleving van regels en duidelijke richtlijnen voor de vervolgaanpak van geconstateerde overtredingen. Het resultaat behoort onder meer te zijn een beleidsplan waarin de gemeentebesturen dezelfde handhavingsstrategie hanteren en waarin ze aangeven wat zij willen doen aan handhaving van regels, hoeveel capaciteit ze daarvoor beschikbaar stellen en waar ze de prioriteit leggen. Dit wordt jaarlijks per gemeente uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. Op deze wijze willen de drie gemeentebesturen meer inzicht krijgen in de aansturing en capaciteit voor handhaving.

De gemeenten hopen dat bovenstaande aanpak zal leiden tot een meer directe naleving van de regels en wetten en een efficiënte en transparante manier van handhaven. Met dit handhavingsbeleid wordt aan bovenstaande doelstellingen voldaan.

Tegelijkertijd maken de Colleges van de drie gemeenten gebruik van de mogelijkheid om eigen accenten te plaatsen, die als volgt in de nota zijn opgenomen:

Het college van Blaricum heeft hoge verwachtingen van handhaving. Toezicht en handhaving zijn heel belangrijk. De drempel om een juridische procedure te doorlopen ligt laag bij de burger. Momenteel wordt een gebrek aan handhaving ervaren. Beleidsvelden die aandacht verdienen zijn bouwen, APV en Horeca.

In Eemnes worden toezicht en handhaving als streng ervaren. Momenteel is er weinig zicht op activiteiten in de buitengebieden en dit laatste verdient extra aandacht in het handhavingsbeleid.

Het college van Laren neemt haar handhavingstaak serieus. Gehandhaafd wordt vooral op het terrein van ruimtelijke ordening (bestemmingsplannen en welstand) en parkeren. Uitgangspunt is het conserverend beleid in het dorp. De burger heeft niet altijd een duidelijk beeld van het gemeentelijke toezicht. De precedentwerking is groot en door de burgers wordt het juridische spel vaak scherp gespeeld.

In de nota wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende vormen van handhaving en toezicht:

- vergunningsgericht toezicht
- objectgericht toezicht
- gebiedsgericht toezicht
- signaleringstoezicht (toezicht op basis van signalen uit de samenleving).

In de nota wordt tevens gesteld dat het niet mogelijk is om alle regels voor 100% te handhaven. In de nota zijn 59 concrete handhavingstaken onderscheiden. Deze worden in de nota geprioriteerd. De prioritering is bepaald door de taken te rangschikken op twee dimensies:

- hoogte van risico's indien handhaving op een specifieke taak tekort schiet
- het naleeftekort: "het naleeftekort van een onder een handhavingstaak liggende regel wordt bepaald door het naleefgedrag (spontane en geforceerde naleving) en de overtredingskans."

De toepassing van deze dimensies is mede gebaseerd op door het ministerie ontwikkelde handreikingen. Door dit model stelselmatig toe te passen zijn alle 59 handhavingstaken per gemeente ingedeeld in ofwel een hoge categorie, een gemiddelde categorie en een lage categorie. Vervolgens is eveneens per gemeente aangegeven hoe de beschikbare toezichts- en handhavingscapaciteit wordt verdeeld over de verschillende categorieën. Voorbeelden van taken die in alle drie de gemeenten een hoge prioriteit hebben zijn:

- controle van het bouwbesluit ten aanzien van constructieve veiligheid in alle gebouwen
- het ontbreken van een gebruiksvergunning
- bedrijfsmatig verkopen van vuurwerk
- geluidsoverlast evenementen

In alle drie de gemeenten heeft de controle op overbevolking van appartementen een lage prioriteit. Dat geldt ook het optreden tegen straatmuzikanten.

4.1.2 Naleefstrategie

In dit document wordt de handhaving van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en de Algemene plaatselijke verordening (APV) geconcretiseerd. In de naleefstrategie worden de sanctiestrategie en concrete uitvoeringszaken zoals de scheiding van functies, het rouleren van werkzaamheden, piketregelingen en samenwerkingsafspraken beschreven.

4.1.3 Uitvoeringsprogramma

In dit programma worden de door het bestuur gestelde prioriteiten ten aanzien van handhaving in de fysieke leefomgeving vertaald in concrete acties. Dit is verder inzichtelijk gemaakt door concreet aan te geven hoe de beschikbare handhaving capaciteit van de BEL-Combinatie wordt verdeeld over de drie gemeenten, Blaricum, Eemnes en Laren. Dit is in dit programma per toezichtsvorm uitgewerkt.

4.2 Evaluatie en vervolg

In het 'handhavingsbeleid' voor de periode 2010-2014 werd onder meer geconstateerd dat er prioriteiten moesten worden bepaald, omdat ambities en beschikbare capaciteit niet in verhouding leken. Met die nota is inderdaad een onderbouwde prioritering gerealiseerd. Toch wordt in de onlangs verschenen evaluatienota over de periode 2010-2014 geconstateerd:

“Het handhavingsbeleid 2010 – 2014 was ambitieus met veel hoge prioriteiten. De gewijzigde capaciteit binnen team Handhaving heeft invloed gehad op de uitvoering van het handhavingsbeleid en de prioriteiten. Als gevolg hiervan is gebleken dat de gestelde ambitie niet reëel is. Niet op alle prioriteiten kon geacteerd worden en vaak is het de ‘waan van de dag’ die het werk bepaalt.

Ter voorkoming van handhavingszaken en bezwaren, is de afgelopen tijd meer ingezet op voorlichting (frontoffice) en mediation. Daarnaast heeft de afdeling Vergunningen en Handhaving zich steeds verder geprofessionaliseerd. Door de inzet van de diverse ICT-mogelijkheden kan ook de handhaving steeds efficiënter plaatsvinden.”⁴

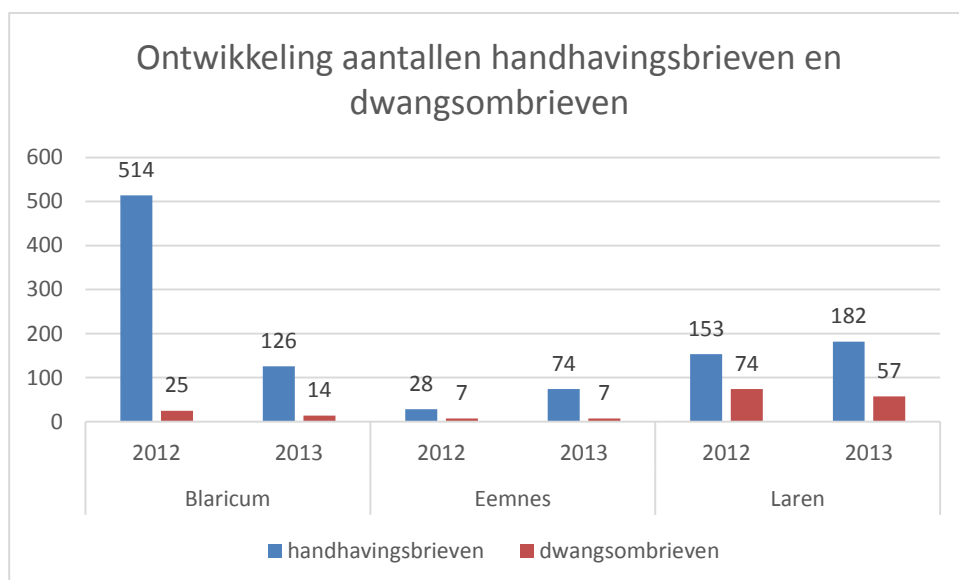
Uit het citaat komt naar voren dat ervaren wordt dat de ambities en de beschikbare capaciteit onvoldoende op elkaar zijn afgestemd. Binnen de afdeling wordt onder meer geconstateerd dat hoewel het beleid van de drie gemeenten grotendeels gelijk is, er toch ook nog steeds verschillen bestaan. Deze verschillende keuzen belemmeren een optimaal gebruik van de verwachte schaalvoordelen die de samenwerking realiseert. Bovendien zijn voornemens voor deregulering van het beleid evenmin minder gerealiseerd dan verwacht. In de afgelopen jaren lag de productie overigens wel op een hoger niveau dan in de dienstverleningsovereenkomst met de drie BEL-gemeenten overeengekomen is.

De onlangs verschenen evaluatienota over het handhavingsbeleid in de periode 2010-2014 maakt duidelijk dat de afdeling over vele cijfers en gegevens beschikt over de inzet van handhaving en toezicht. Zo bevat de nota per gemeente overzichten van het aantal handhavingszaken per categorie (vergunninggericht toezicht, objectgericht toezicht, gebiedsgericht toezicht en signaleringstoezicht). Ook worden de activiteiten van de Buitengewone Opsporings Ambtenaren (BOA) per gemeente gespecificeerd.

De inzet van beschikbare handhavingsinstrumenten is tevens bekend. Zo worden de aantallen brieven genoemd waarin de gemeente aan burgers en bedrijven melding deed van afwijkingen van gestelde regels en vergunningen. In deze brieven zijn de burgers en bedrijven verzocht alsnog deze regels na te komen ('handhavingsbrieven'). In aansluiting daarop is bekend in hoeveel gevallen burgers en bedrijven dit verzoek

⁴ Evaluatie Handhavingsbeleid Omgevingsrecht 2010-2014, pagina 19.

niet zijn nagekomen, hetgeen geleid heeft tot het opleggen van 'dwangsommen'. Onderstaande figuren laten zien welk percentage brieven uit dwangsommbrieven bestaat en welke ontwikkeling het aantal brieven in 2012 en 2013 doormaakt:

Opmerkelijk is het hoge absolute aantal handhavingsbrieven in Blaricum in 2012. Naar informatie van de betrokken afdeling hebben deze handhavingsbrieven betrekking op één project ("Hekken & Poorten"). Het relatief hoge aantal dwangsommbrieven in Laren wordt door de betrokken ambtenaren verklaard uit het gegeven dat inwoners van Laren meer dan in Blaricum en Eemnes de neiging hebben in beroep te gaan, waardoor de procedures langer duren. Gezien het karakter van de quick scan heeft de Rekenkamercommissie deze hypothese niet nader onderzocht.

Als gezegd hebben de onderzochte documenten, d.w.z. de handhavingsstrategie, het naleefprogramma en het uitvoeringsprogramma betrekking op de periode 2010– 2014. De nieuwe programma's, voor de periode vanaf 2015, zijn in voorbereiding. In deze documenten zijn, in overleg met de colleges van B&W, de prioriteiten voor de komende periode benoemd. Deze voorstellen voor het beleid in de komende periode zijn eind 2014 ter kennisname en (waar relevant) ter besluitvorming aan de gemeenteraden aangeboden.

5. Conclusie

De Rekenkamercommissie heeft een 'korte toets' uitgevoerd naar het vergunningsverlening- en handhavingsbeleid van de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren. Zoals gebruikelijk heeft de Rekenkamercommissie het rapport voorgelegd voor ambtelijk wederhoor. De ambtelijke reactie heeft geleid tot verdiepende vragen op basis waarvan het rapport uiteindelijk niet is aangepast, maar de beantwoording heeft wel geleid tot formulering van onderstaande conclusie. Ter informatie zijn zowel de ambtelijke reactie als de beantwoording van de verdiepende vragen bijgevoegd als bijlagen bij dit rapport.

Over het algemeen komt een beeld naar voren van een adequate uitvoering van het vergunnings- en handhavingsbeleid.

De Rekenkamercommissie heeft één serieus aandachtspunt. De BEL-combinatie heeft zichzelf strakke servicenormen opgelegd, strakker dan wettelijk. Uit een analyse komt naar voren dat men hier voor wat betreft termijnen niet altijd aan voldoet, ook als men wel voldoet aan wettelijke normen. In ruim 6 procent van de gevallen treedt bij reguliere omgevingsvergunningen in de eerste helft van 2014 een overschrijding op van de termijnen zoals vastgelegd in de servicenormen. Dat er overschrijdingen zijn is op zichzelf niet opmerkelijk, in incidentele gevallen kunnen normen overschreden worden. Wel opmerkelijk is dat deze niet als zodanig gesignaleerd worden. Dat betekent dat op de servicenormen voor de doorlooptijden bij vergunningverlening niet gestuurd wordt.

Dat leidt tot de volgende aanbeveling aan de raad:

- Het college verzoeken een plan van aanpak voor te leggen op welke wijze gestuurd wordt op de servicenormen die richting burgers worden gecommuniceerd.

Bijlage A Geïnterviewde personen

#	Datum	Naam	Functie
1	22-10-2014	Vincent van der Steen	Afdelingsmanager
	22-10-2014	Karin Loman	Coördinator vergunningen
	22-10-2014	Gwendolyn Goossens	Medewerker handhaving
2	26-11-2014	Vincent van der Steen	Afdelingsmanager
	26-11-2014	Karin Loman	Coördinator vergunningen

Bijlage B Bestudeerde documentatie

#	Documentnaam	Datum
1.	130701LH Definitief jaarverslag 2012 Cie Bezws	01-07-2013
2.	140925 LE DEF jaarverslag 2013 Cie Bezws	25-09-2014
3.	2012_0117_1__RV_Monumentenverordening_2012	20-12-2011
4.	20140127 A3-2014 Vergunningen & Handhaving - VASTGESTELD	27-01-2014
5.	20141217Rvst56Handhavingsbeleid2015-2018BIJLAGEEvaluatie / Evaluatie handhavingsbeleid omgevingsrecht 2010-2014	
6.	A3-jaarplan 2012 PVH 9 april 2012 - concept	09-04-2012
7.	A3-jaarplan 2013 Vergunningen & Handhaving - VASTGESTELD	
8.	Beleidsregels gemeentelijke houtopstand gemeente Eemnes	
9.	Beleidsregels planologische afwijkingen Blaricum	
10.	Beleidsregels planologische afwijkingen Eemnes	
11.	Beleidsregels planologische afwijkingen Laren	
12.	Blaricum_2013_tweede halfjaar_bouw	
13.	Blaricum_2013_tweede halfjaar_kap	
14.	Blaricum_2014_eerste halfjaar_bouw	
15.	Blaricum_2014_eerste halfjaar_kap	
16.	DHW & exploitatie stavaza oktober 2014 (Eemnes onvolledig)	
17.	Eemnes_2013_tweede halfjaar_bouw	
18.	Eemnes_2013_tweede halfjaar_kap	
19.	Eemnes_2014_eerste halfjaar_bouw	
20.	Eemnes_2014_eerste halfjaar_kap	
21.	Handhavingsbeleid BEL Combinatie	
22.	IBT Document words	
23.	Laren_2013_tweede halfjaar_bouw	
24.	Laren_2013_tweede halfjaar_kap	
25.	Laren_2014_eerste halfjaar_bouw	
26.	Laren_2014_eerste halfjaar_kap	
27.	Later aangeleverde gegevens Document IBT	
28.	Lijst vigerende bestemmingsplannen	
29.	Marap 1e hjr 2013 bouwcontroles	
30.	Marap 1e hjr 2013 bouwverg	
31.	Marap 1e hjr 2013 kap	
32.	Marap 2012 bouwverg	
33.	Marap 2012 kap	
34.	Monumentenverordening[1]	
35.	Monumentenverordening_2012[1]	
36.	Naleefstrategie Handhaving omgevingsrecht	
37.	Onze servicenormen (Brochure Srvicenormen)	20-06-2013

38.	OPA-ontwikkelpplanafdelingVH-sept14-pdf	Sept. 2014
39.	Overzicht Servicenormen BEL Combinatie intranet	
40.	Processen Vergunning en Handhaving_BEI Combinatie_definitief	26-03-2013
41.	Servicenormen BEL 2011-4	Apr. 2011
42.	toelichting servicenormen 2010	
43.	toevoeging documenten okt14	Okt. 2014
44.	Uitvoeringsprogramma 2010-2011	
45.	Uitvoeringsprogramma 2014	

Bijlage C INK-doelstellingen 2013 en 2014

- in losse A3-bestanden bijgevoegd